

De toekomst van de Vrije Universiteit Brussel: 2009-2012

De Raad van Bestuur van de Vrije Universiteit Brussel heeft op 17 maart 2009 het licht op groen gezet voor een bijzonder ambitieus toekomstplan. Uitgangspunt van het **Algemeen Strategisch Plan** is de missie van de universiteit:

De Vrije Universiteit Brussel is een volwaardige kwaliteitsvolle, maatschappelijk geëngageerde en internationaal georiënteerde universiteit in Brussel.

Om haar missie te realiseren, gaat de Vrije Universiteit Brussel voluit voor **tien strategische opties**:

1. Inachtneming van de principes van 'good governance' door o.m. het uitbouwen van een doelgericht managementsysteem met duidelijke en meetbare objectieven
2. Een goede interne communicatie en transparantie
3. De verantwoordelijkheid van de beheerstaken en ondersteunende taken leggen op dat niveau waar de toegevoegde waarde het grootst is
4. Een sterke mensgerichte en waarderende aanpak naar de medewerkers. Het personeel motiveren om gezamenlijk dit strategisch plan te implementeren
5. Een samenwerkingsverband bewerkstelligen binnen de University of Brussels met de ULB en een nauwere samenwerking nastreven met Erasmushogeschool Brussel en Sovehb. Om onze strategische positie in Vlaanderen te versterken, wordt de alliantieovereenkomst met de Universiteit Gent uitgevoerd. De Vrije Universiteit Brussel en de Universiteit Gent richten samen een aantal masteropleidingen in en stemmen hun onderzoeksbeleid op elkaar af.
6. Voortdurend alert blijven om het onderwijsaanbod en het onderzoek af te stemmen op de behoeften van de maatschappij
7. Een specifiek marketing-, communicatie- en rekruteringsbeleid ontwikkelen en een actief studentenbeleid voeren i.s.m. de alumniverenigingen, de ex-werknemers en andere partners
8. Aftoetsen van alle beleidsacties aan onze waarden
9. De beschikbare middelen effectiever en efficiënter beheren
10. Grondig werken aan de financiering

Investing van 66,5 miljoen euro

De universiteit gaat de volgende jaren maar liefst 66,5 miljoen euro investeren.

Ruim 60 miljoen euro gaat naar **een grootschalig bouwplan**, dat zowel aankoop, renovatie als nieuwbouw omvat. De universiteit put daarvoor uit eigen middelen, onder meer via de verkoop van enkele waardevolle bezittingen zoals de voormalige campus in Sint-Genesius-Rode en de site van de Koninklijke Jacht. Daarnaast rekent de universiteit op zowel overheidsfondsen als privégeld, via zogeheten PPS-constructies (publiek-private samenwerking).

Aan de overkant van de campus Etterbeek zal de Vrije Universiteit Brussel een (bestaand) gebouw kopen dat onderdak moet bieden aan de toekomstige 'internationale poot' van de

VUB. Op de campus zelf staat nog een hotel voor buitenlandse studenten en docenten op stapel, een voetbalterrein in kunstgras én nieuwe studentenkamers. De huidige studentenwijk op de campus dateert van de jaren zeventig en heeft intussen haar beste tijd gehad. Het aantal kamers wordt overigens opgetrokken tot zeshonderd. Hiervoor wordt een publiek-private samenwerking opgezet.

Op de medische campus in Jette komt een nieuw animalarium voor proefdieren.

De Vrije Universiteit Brussel wil haar positie als **volwaardige Nederlandstalige universiteit** in Brussel veilig stellen en versterken. Daarom moeten er tegen 2012 minstens 250 studenten meer zijn dan vandaag.

De universiteit zet ook maximaal in op de verdere uitbouw van haar **universitaire medische campus** in Jette en de oprichting van een internationale en Engelstalige **University of Brussels**, samen met de ULB. Om dit alles mogelijk te maken, trekt de universiteit alvast 6,5 miljoen euro extra uit. Die bijkomende middelen worden gespreid over drie jaar en moeten ook de acht faculteiten en de administratieve ondersteunende diensten ten goede komen.

Het Algemeen Strategisch Plan heeft maar één doel: de Vrije Universiteit Brussel de toekomst geven die ze verdient. Een helder plan met duidelijke krachtlijnen is belangrijk, maar de uitvoering ervan is nog veel belangrijker. Dat is een taak voor de hele universitaire gemeenschap. Maar niet alleen voor de universitaire gemeenschap. **De Vrije Universiteit Brussel heeft ook de steun van de overheid nodig.** Want de universiteit kampt met een aantal specifieke problemen én opportuniteiten, die vooral te maken hebben met haar ligging. Brussel is zowel een geweldige troef als een handicap.

Grootste studentenstad

Eerst deze vaststelling: Brussel is niet alleen de grootste stad van ons land, het is ook de **grootste studentenstad van België**. Ruim 75.000 jongeren zijn ingeschreven aan een hogeschool of universiteit van onze hoofdstad. Bijna 25.000 van deze studenten volgt hoger onderwijs in het Nederlands.

Brussel is echter meer dan alleen een studentenstad, het is ook het kloppende hart van België en Europa. Daardoor biedt studeren in Brussel voordelen die geen enkele andere (studenten)stad in ons land te bieden heeft. Waar kan je bijvoorbeeld beter politieke wetenschappen studeren dan op een steenworp van de Wetstraat, in de schaduw van Kamer, Senaat, Vlaams, Brussels en Europees Parlement? Waar kan je beter moderne Europese talen studeren dan in een stad waar al die talen gewoon op straat gesproken worden? Of bouwkundig ingenieur in het centrum van het vastgoed? Of alle economische opleidingen in het economische hart van België? Of sociologie in een kosmopolitische stad waar de diversiteit manifest is?

Toch hangen er donderwolken boven het Nederlandstalig hoger onderwijs in Brussel. Het beleid wil het aantal opleidingen beperken en het aantal eerstejaarsstudenten gaat niet langer in stijgende lijn. Ook aan de Vrije Universiteit Brussel is er voor het eerst in vele jaren sprake van een lichte daling van het aantal nieuwe studenten.

Een ding staat vast: aan de kwaliteit van ons onderwijs zal het beslist niet liggen. Onze opleidingen krijgen steevast goede punten van de onafhankelijke visitatiecommissies die over de kwaliteit waken. Van de *gevisiteerde* bacheloropleidingen van de Vrije Universiteit

Brussel werd 100 % *geaccrediteerd*. Ook ons onderzoek is altijd excellent geweest en vaak ook baanbrekend.

Regionale rekrutering

Maar hoe komt het dan dat dit alles niet tot meer studenten leidt? Vooreerst is er de algemene tendens naar regionale rekrutering. De wereld globaliseert, maar de Vlaamse studenten kiezen massaal voor een universiteit in hun achtertuin. Oost-Vlamingen, net als West-Vlamingen, kiezen massaal voor Gent, Antwerpenaars trekken naar de UA, alsmear meer Limburgers geraken niet verder dan Hasselt. Steeds meer studenten blijven ook thuis wonen, in Hotel Mama.

Die tendens naar *regionalisering van de rekrutering* heeft een negatieve invloed op de Brusselse onderwijsinstellingen. Wij werken nu eenmaal in een overwegend Franstalige en Engelstalige omgeving, waardoor het aantal potentiële studenten in de omgeving van de universiteit eerder beperkt is.

Ook het imago van de hoofdstad vormt een groot probleem. Brussel mag dan al veruit de grootste studentenstad van het land zijn, in Vlaanderen is onbekend onbemind. De bekende clichés (onveilig, duur, verfranst) hebben wortel geschoten in brede lagen van de bevolking. De communautaire spanning die de politiek in haar greep houdt, heeft de hoofdstad niet bepaald geliefder gemaakt in Vlaanderen.

Om Brussel meer als studentenstad te promoten zou men echte studentenwijken moeten oprichten. De band tussen de studenten en de stad moet nauwer aangehaald worden. Zowel de hoger onderwijsinstellingen als de (Brusselse) overheid moeten meer doen om de studenten te laten “profiteren” van Brussel.

Recent hebben de Brusselse instellingen voor hoger onderwijs het Vlaams Overlegplatform voor Hoger Onderwijs Brussel (VLOHOB) opgericht. De nieuwe vereniging heeft tot doel “initiatieven te nemen die de positie van het Vlaamse hoger onderwijs in Brussel ten goede komen.” De Vlaamse regering kwam in 2008 alvast met 2 miljoen euro over de brug voor een aantal *flankerende* maatregelen. Het geld gaat niet naar onderwijs, maar naar projecten en initiatieven die een aantal specifieke Brusselse problemen moeten aanpakken, onder meer op het vlak van studentenvoorzieningen, huisvesting, diversiteit en communicatie.

Engelstalige masteropleidingen

De extra middelen van de Vlaamse regering zijn een goede zaak. Maar minstens even belangrijk is dat de Vlaamse overheid andere maatstaven begint te hanteren voor het hoger onderwijs in Brussel. Ik denk aan een soepele opstelling inzake taal. De Vrije Universiteit Brussel wil voluit gaan voor een samenwerking met haar Franstalige zusteruniversiteit ULB – elk met behoud van de eigenheid – én voor een stevige internationale poot, de University of Brussels. En daarvoor is het nodig om opleidingen volledig in het Engels aan te bieden. Dit is trouwens al mogelijk in de Franse gemeenschap, maar nog niet in Vlaanderen, tenzij dezelfde opleiding ook in het Nederlands wordt aangeboden.

Met de oprichting van de University of Brussels willen we in Brussel het voortouw nemen om met de ULB en andere onderwijspartners zoals de Erasmushogeschool Brussel en Vesalius College op een professionele wijze goede internationale studenten te rekruteren. We

denken hierbij concreet aan het aanbieden van volledig Engelstalige masters. We willen overigens ook een speciale band opbouwen met de Europese scholen in Brussel. Dat laatste is niet onbelangrijk, want de Europese kinderen in Brussel stromen nu door naar onze universiteiten. Dit is een grote potentiële markt die nu onaangewend blijft.

Vergeet Brussel niet

Als Vlaanderen zijn invloed in de eigen hoofdstad niet wil verliezen – en gezien het economische, politieke en strategische belang van Brussel in Europa en de wereld is dat laatste geen optie – dan heeft de Vlaamse overheid geen andere keuze dan de Nederlandstalige aanwezigheid in Brussel te beschermen en te versterken. Het Nederlandstalig hoger onderwijs in Brussel vormt hierbij een cruciale schakel. De Vrije Universiteit Brussel is en blijft de grootste Nederlandstalige hoger onderwijsinstelling in Brussel, een Nederlandstalige universiteit die ook internationaal georiënteerd is.

De troeven van Brussel als studentenstad zouden eindelijk ook eens in Vlaanderen moeten doordringen. Zodat ook de bereidheid kan groeien om meer te investeren in het hoger onderwijs in Brussel.

Geef Brussel de kans die het verdient!

Paul De Knop
Rector Vrije Universiteit Brussel
Voorjaar 2009